

Olsztyn, 06 listopada 2019 r.

PS-IV.431.2.13.2019.KH

**s. Monika Skowronek**  
**Dyrektor**  
**Środowiskowego Domu Samopomocy**  
**„Tęczowy Dom”**  
**w Elku**

### WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, przeprowadził kontrolę kompleksową w Środowiskowym Domu Samopomocy „Tęczowy Dom” w Elku przy ul. Kilińskiego 2, w dniach: 17-18, 24-25 czerwca 2019 r. Kontrola przeprowadzona została w siedzibie jednostki kontrolowanej.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.) - zwanej dalej ustawą o pomocy społecznej, rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 ze zm.) oraz upoważnienia Wojewody Warmińsko - Mazurskiego Nr FK-IV.0030.562.2019 z dnia 7 czerwca 2019 r.

Przedmiotem kontroli była ocena sposobu funkcjonowania środowiskowego domu samopomocy, spełniania standardu świadczonych usług oraz zgodność zatrudnienia kadry z wymaganymi kwalifikacjami, za okres od 1 stycznia 2018 r. do 25 czerwca 2019 r.

Ustalenia z kontroli zostały zawarte w protokole, podpisanym przez Siostrę dyrektor w dniu 8 października 2019 r. Do protokołu nie wniosła Siostra dyrektor zastrzeżeń.

Ustaień kontrolnych dokonano w oparciu o analizę okazanych dokumentów, wizję lokalną, obserwację uczestników podczas zajęć, rozmowy z pracownikami oraz wyjaśnienia i informacje udzielone przez Siostrę dyrektor, w związku z prowadzoną kontrolą.

Na podstawie przeprowadzonej kontroli działalność Środowiskowego Domu Samopomocy „Tęczowy Dom” w Elku oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

W toku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w zakresie:

- kwalifikacji zawodowych kierownika jednostki i osób wykonujących usługi,
- doświadczenia zawodowego pracowników realizujących usługi z osobami z zaburzeniami psychicznymi,
- posiadania przeszkolenia pracowników, których zakres obowiązków obejmował prowadzenie treningów umiejętności społecznych,
- standardu obiektu,
- zapewnienia integracji społecznej uczestników,
- informowania jednostki prowadzącej oraz wydziału polityki społecznej dot. zamknięcia domu,
- dokumentacji indywidualnej,
- przedłożenia sprawozdania z działalności ŚDS.

W toku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w zakresie usług:

- zapewnienia treningów samoobsługi i umiejętności społecznych,
- pomocy w załatwianiu spraw urzędowych,
- pomocy w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, w tym uzgadniania i pilnowania terminów wizyt u lekarza, pomocy w zakupie leków, pomocy w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia,
- świadczenia niezbędnej opieki,
- terapii ruchowej, w tym w ramach zajęć sportowych, turystyki i rekreacji.

**W zakresie spraw poddanych kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia dot.:**

1. Funkcjonowania i organizacji domu:

- Brak dostosowania regulaminu organizacyjnego do obowiązujących przepisów prawa w związku z nowelizacją rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.).

Powyższa nieprawidłowość skutkowałą funkcjonowaniem jednostki w oparciu o nieaktualny regulamin organizacyjny.

Pismem, znak: ŚDS/D/04/2019 z dnia 15 lipca 2019 r. przesała Siostra dyrektor zmieniony regulamin organizacyjny Wojewodzie Warmińsko-Mazurskiemu, który został uzgodniony z dniem 23 lipca 2019 r.

Wobec powyższego odstępuje się od wydania zalecenia w powyższym zakresie

- Brak dostosowania programu działalności ŚDS typu B do obowiązujących przepisów prawa, w związku z nowelizacją rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.).

Powyższe uchybienie skutkowało funkcjonowaniem jednostki w oparciu o nieaktualny program działalności.

- Zatrudnienie zastępcy dyrektora niezgodnie z Zarządzeniem nr 356 Wojewody Warmińsko-



Mazurskiego z dnia 29 grudnia 2017 r. w sprawie stosowania wytycznych dotyczących zasad i sposobu realizacji zadania z zakresu administracji rządowej w województwie warmińsko-mazurskim – środowiskowe domy samopomocy, jak i podpisanym aneksem do umowy zawartej z Powiatem Elckim, który zobowiązywał ŚDS do stosowania ww. wytycznych (sprawa szczegółowo opisana w protokole na str. 5-6).

Zgodnie z rozdziałem IV ust. 3 ww. wytycznych „Niedopuszczalne jest tworzenie w ŚDS, poza stanowiskami wykazanymi w pkt IV 1.2 innych stanowisk kierowniczych (m. in. z-ca kierownika, dyrektora i kierownika ds. administracyjnych, finansowych, organizacyjnych i innych, w szczególnie uzasadnionych przypadkach wymaga to uargumentowania oraz uzyskania zgody Wojewody Warmińsko-Mazurskiego”.

Powyższa nieprawidłowość skutkowałą pobraniem dotacji w nadmiernej wysokości.

- W 2 przypadkach przekroczenie wysokości wynagrodzenia pracowników w stosunku do wynagrodzenia dyrektora jednostki (sprawa szczegółowo opisana w protokole na str. 6-7). Zgodnie z rozdziałem IV ust. 5 Zarządzenia nr 136 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 5 czerwca 2018 r. w sprawie stosowania wytycznych dotyczących zasad i sposobu realizacji zadania z zakresu administracji rządowej w województwie warmińsko-mazurskim – środowiskowe domy samopomocy, „Z dotacji Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, wynagrodzenia pracowników ŚDS świadczących usługi, o których mowa w rozporządzeniu oraz pracowników administracyjno-gospodarczych i głównego księgowego, wraz z wszelkimi dodatkami do wynagrodzenia, finansowane są do kwoty nieprzekraczającej wysokości wynagrodzenia kierownika/dyrektora ŚDS. W przypadku zatrudnienia pracownika w niepełnym wymiarze czasu pracy, wynagrodzenie przysługuje w stosunku proporcjonalnym do wymiaru czasu pracy”.

Powyższa nieprawidłowość skutkowałą pobraniem dotacji w nadmiernej wysokości.

- Przekroczenie 6 miesięcznego terminu organizacji zajęć i szkolenia pracowników śds. Zgodnie z § 23 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, kierownik domu lub upoważniony przez niego pracownik organizuje, co najmniej raz na 6 miesięcy, zajęcia i szkolenie dla pracowników w zakresie tematycznym wynikającym ze zgłoszonych przez nich potrzeb, związanych z funkcjonowaniem domu. Powyższa nieprawidłowość mogła skutkować obniżeniem jakości usług świadczonych w Domu.

- Prowadzenie zajęć z uczestnikami, którzy realizowali obowiązek szkolny, poniżej 6 godzin dziennie (sprawa szczegółowo opisana w protokole na str. 9-10). Zgodnie z § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, dom działa co najmniej 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie, w tym co najmniej przez 6 godzin dziennie są prowadzone zajęcia z uczestnikami.

Powyższa nieprawidłowość skutkuje brakiem efektywnej realizacji usług.

- W 3 przypadkach pobieranie przez jednostkę podwyższonej dotacji z programu „Za Życiem” na uczestników nieposiadających niepełnosprawności sprzężonej lub spektrum autyzmu.

Ustalono, że w ww. przypadkach uczestnicy nie posiadali wpisanego w orzeczeniach o znacznym stopniu niepełnosprawności – dwóch lub trzech symboli niepełnosprawności,



które wskazywałyby niepełnosprawność sprzężoną (sprawa szczegółowo opisana w protokole na str. 10-11).

Zgodnie z art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, kwota dotacji może być zwiększona, nie więcej niż o 30% na uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu, którzy posiadają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Powyższa nieprawidłowość skutkowałą pobraniem dotacji w nadmiernej wysokości.

## 2. Postępowania wspierająco – aktywizującego:

- W 5 przypadkach przekroczenie, przez Zespół Wspierająco-Aktywizujący, terminu omówienia realizacji Indywidualnego Planu Postępowania Wspierająco - Aktywizującego uczestników.

Zgodnie z § 13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, „Zespół wspierająco-aktywizujący zbiera się w zależności od potrzeb, jednak co najmniej raz na 6 miesięcy, celem omówienia realizacji indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego i osiągniętych rezultatów, a także ewentualnej możliwości ich modyfikacji”.

Na dzień kontroli nie stwierdzono skutków powyższej nieprawidłowości.

- W 6 przypadkach w Indywidualnych Planach Wspierająco-Aktywizujących brak daty ich sporządzenia.

Na dzień kontroli nie stwierdzono skutków powyższego uchybienia.

- Brak zapewnienia ciągłości poradnictwa psychologicznego dla uczestników.

Ustalono, że w okresie od 1.10.2018 r. do 31.12.2018 r. jednostka nie zapewniała poradnictwa psychologicznego z uwagi na brak zatrudnienia psychologa.

W związku z art. 51a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej usługi, o których mowa w § 14 pkt 4 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, obejmują w szczególności poradnictwo psychologiczne.

Powyższe uchybienie skutkowałą obniżeniem jakości świadczonych usług w Domu.

- Brak umożliwienia uczestnikom spożywania gorącego posiłku przyznanego w ramach zadania własnego gminy lub w ramach treningu kulinarnego (sprawa szczegółowo opisana w protokole na str. 16-17).

Ustalono, że jednostka nie przygotowywała gorącego posiłku w ramach treningu kulinarnego, z uwagi na wiek uczestników i ich niepełnosprawność. Natomiast z posiłku przyznanego w ramach zadania własnego gminy korzystało tylko 6 uczestników, natomiast uczestników miała zapewniony gorący posiłek finansowany przez rodziców, a część, z racji wieku i czasu pobytu w Domu, nie spożywała gorącego posiłku.

Zgodnie z § 15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, dom umożliwia uczestnikom skierowanym na pobyt dzienny spożywanie gorącego posiłku, przyznanego w ramach zadania własnego gminy (...) lub w ramach treningu kulinarnego.

Stosownie do § 15 ust. 2 rozporządzenia w sprawie śds, obowiązującego od 9 stycznia 2019 r. „W przypadku braku możliwości zapewnienia posiłku w sposób, o którym mowa

w ust. 1 (tj. przyznanego w ramach zadania własnego gminy lub w ramach treningu kulinarnego), dopuszcza się możliwość zakupu gorącego posiłku dla uczestników”.

Powyższa nieprawidłowość skutkowałą niezapewnieniem wszystkim uczestnikom gorącego posiłku.

### 3. Prowadzenia dokumentacji zbiorczej:

- We wszystkich dziennikach brak tematyki zajęć.

Zgodnie z § 24 ust. 3 pkt 2 lit. d rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, w dziennikach dokumentujących pracę pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego odnotowuje się „prowadzone zajęcia w danym roku lub w dłuższym przedziale czasu, zgodnie z ustaleniami kierownika domu, do których wpisuje się: (...) tematykę zajęć (...)”.

Powyższa nieprawidłowość skutkowałą brakiem rzetelnych informacji dotyczących prowadzonych zajęć.

- We wszystkich dziennikach brak uwag o realizacji zajęć i aktywności uczestników, ważnych z punktu widzenia przebiegu indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego.

Zgodnie z § 24 ust. 3 pkt 2 lit. e rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, „dokumentacja zbiorcza zawiera w szczególności dzienniki (...), do których wpisuje się: ewentualne uwagi o realizacji zajęć i aktywności uczestników, ważne z punktu widzenia przebiegu indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego”.

Stwierdzona nieprawidłowość uniemożliwiała właściwy monitoring postępów uczestnika w realizacji indywidualnego planu postępowania wspierająco – aktywizującego.

- We wszystkich dziennikach brak imion i nazwisk osób prowadzących zajęcia.

Zgodnie z § 24 ust. 3 pkt 2 lit. c rozporządzenia, dokumentacja zbiorcza zawiera w szczególności dzienniki dokumentujące prace pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego, (...), do których wpisuje się: imiona i nazwiska osób prowadzących zajęcia.

Powyższa nieprawidłowość skutkowałą nierzetelnym prowadzeniem dziennika.

Ponadto ustalono, że ewidencja uczestników nie zawierała okresu i przyczyny dłuższej niż dwutygodniowej nieobecności uczestników w domu. Wskazane dane odnotowywane były przy ewidencji obecności uczestników.

W powyższym zakresie udzielono Siostrze dyrektor stosownego instruktażu.

W toku kontroli ustalono, że jednostka posiadała książkę skarg i wniosków. Stwierdzono, że książka nie zawierała żadnych wpisów.

Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia zostały omówione z Siostrą dyrektor i pracownikami Domu. Udzielono instruktażu, o którym mowa w protokole z kontroli oraz w niniejszym wystąpieniu.

Osobą odpowiedzialną za powstałe nieprawidłowości jest Siostra, jako dyrektor jednostki. Przyczyną wystąpienia nieprawidłowości i uchybień był niedostateczny nadzór



ze strony Siostry dyrektor, jak również niestosowanie, przez osoby odpowiedzialne za realizację zadań, obowiązujących przepisów prawa.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami i uchybieniami, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, wnoszę o podjęcie przez Siostrę dyrektor stosownych działań mających na celu ich wyeliminowanie oraz o niezwłoczną realizację następujących zaleceń:

1. Dostosować zapisy w programach działalności ŚDS do obowiązujących przepisów prawa. Ww. dokumenty przesłać do Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w celu ich uzgodnienia, zgodnie z § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.).
2. Dokonać zwrotu dotacji pobranej w nadmiernej wysokości za okres od 1 czerwca 2018 do 31 sierpnia 2018 r. na wypłatę wynagrodzenia zastępcy dyrektora wraz z ustawowymi odsetkami, w ciągu 15 dni od stwierdzenia nieprawidłowości, tj. od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, zgodnie z art. 169 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869).
3. Dokonać zwrotu dotacji pobranej w nadmiernej wysokości na wynagrodzenia 2 pracowników (uwzględniając jedynie różnicę pomiędzy wynagrodzeniem dyrektora) za okres od 1 sierpnia 2018 do 31 października 2018 r. wraz z ustawowymi odsetkami, w ciągu 15 dni od stwierdzenia nieprawidłowości, tj. od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, zgodnie z art. 169 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869 ze zm.).
4. Dokonać zwrotu zwiększonej dotacji, pobranej w nadmiernej wysokości na 3 uczestników nieposiadających niepełnosprawności sprzężonej lub spektrum autyzmu, wraz z ustawowymi odsetkami, w ciągu 15 dni od stwierdzenia nieprawidłowości, tj. od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, zgodnie z art. 169 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869 ze zm.).
5. Organizować, co najmniej raz na 6 miesięcy zajęcia i szkolenie dla pracowników w zakresie tematycznym wynikającym ze zgłoszonych przez nich potrzeb, związanych z funkcjonowaniem domu, stosownie do wymogu § 23 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.).
6. Prowadzić ze wszystkimi uczestnikami ŚDS zajęcia co najmniej 6 godzin dziennie, stosownie do § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.).
7. Przestrzegać zasady terminowego sporządzania oraz ewentualnego modyfikowania indywidualnych planów postępowania wspierająco - aktywizujących uczestników, co najmniej raz na 6 miesięcy, zgodnie z § 13 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.).
8. Przestrzegać zasady, aby indywidualne plany postępowania wspierająco - aktywizującego



i modyfikacje zawierały datę ich sporządzenia przez zespół wspierająco - aktywizujący, w celu ustalenia czy jest zachowany termin przewidziany w § 13 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.).

9. Zapewniać uczestnikom, w każdym czasie, poradnictwo psychologiczne, zgodnie z wymogiem § 14 pkt 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.).
10. Zapewniać uczestnikom ŚDS skierowanym na pobyt dzienny możliwość spożywania gorącego posiłku, przyznanego w ramach zadania własnego gminy lub w ramach treningu kulinarnego, zgodnie z § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy. W przypadku braku możliwości zapewnienia posiłku w ww. sposób, zapewnić gorący posiłek dla uczestników, zgodnie z § 15 ust. 2 ww. rozporządzenia.
11. W dziennikach zajęć dokumentujących pracę pracowników zespołu wspierająco -aktywizującego, zawierać wszystkie elementy określone w § 24 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.).

Jednocześnie uwzględniając instruktaż udzielony przez zespół inspektorów w toku prowadzenia kontroli w ŚDS „Tęczowy Dom” w Ełku, wskazuję następujące działania:

1. Okres i przyczynę dłuższej niż dwutygodniowa nieobecność uczestników w domu odnotowywać w ewidencji uczestników, zgodnie z § 24 ust. 3 pkt 1 lit.a tiret siódme, rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Proszę o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, powołując się na znak pisma.

Jednocześnie na podstawie art. 128 ustawy o pomocy społecznej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od daty otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.

W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków.

W przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, o których mowa wyżej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.

Z up. WOJEWODY  
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO  
Joanna Jabłonka-Kastrau  
ZASTĘPCA DYREKTORA  
Wydziału Polityki Społecznej

